

ALJAŠKA - POSLEDNÍ DIVOČINA NA ZEMI

CESTOVÁNÍ A TREKKING ZEMÍ ZLATOKOPŮ A DOBRODRUHŮ

  Jan Vesták

„Radost ze života vyplývá ze střetávání se s novými zážitky a zkušenostmi, a proto neexistuje větší potěšení, než mít před sebou nekonečně se měnící horizont a každý den spatřit nové a jiné slunce...“

Christopher McCandless

Kelly Lake v 10 hodin večer - poloostrov Kenai

Na Aljašku jsme vyrazili s rozporuplnými pocity. Po horolezeckém výstupu na McKinley jsme si naplánovali měsíc a půl trekkingu a cestování aljašskou divočinou. Čekali jsme krásnou, leč jednotvárnou přírodu, hejna komárů, zimu, šedivou oblohu a Američany s konzumním životním stylem. A vrátili se s pocitý modrého nebe a neuvěřitelné a nepoznamenané divočiny – na každém kroku rozmanité a překvapující. Vrátili jsme se z krajiny, kde slunce svítí o půlnoci, z krajiny drsných mužů, stříbrných lososů, polárních září a medvědích steaků. Z krajiny zlata i bídy, radosti i lidských tragédií. Vrátili jsme se s radostí, že civilizace v tomto odlehleém koutě světa ještě nestihla naučit potomky Eskymáků kultuře hamburgerů a Coca-Coly.

Po několikaletém putování všemi možnými

Mt. Huntington - velkolepá horolezecká výzva v oblasti Denali

kouty zeměkoule jsme s kamarády poprvé zažívali pocit, že jsme našli místo na světě, kde se otisky člověka rozptýlily v tak velkém a divokém prostoru, že jsou téměř neznatelné. Naopak stopy v našich srdcích tato země zanechala hlubší, než jsme čekali.

Je zimní večer uprostřed Evropy. Slunce se pomalu dotýká západního obzoru, za chvíli bude na Aljašce svítat. Beru tužku a odvahu a začínám psát. Zážitky se dají zaznamenat na papír, pocity už hůř. To, co v nás zůstalo po návštěvě Aljašky, však nelze popsat. To se musí prožít. A tak v létě sbalte mapu, repelent, dobré boty, pár dolarů a můžete vyrazit. Stezky máte prošlápnuté. Šťastnou cestu...

K aljašskému horolezectví neodmyslitelně patří vyčerpávající přesuny po ledovcích

Poloostrov Kenai pokrývá obrovské množství jezer všech velikostí

„On the road“ – Kenai Peninsula

Několik vrstev oblečení, které stejně nestačí, pach lososů, led, zima jako na Aljašce... Tak vypadá návrat z putování po Kenai Peninsula do Anchorage. Venku je sice na kraťasy, jenže my se tísíme na korbě chladicího auta naloženého obrovskými ledem obalenými lososy. Vracíme se po týdenním autostopu a treku po poloostrově Kenai. Před týdnem naše horolezecká expedice slezla z vrcholu studeného Mt. McKinley, zbylo nám deset dní času, tak se vozíme chladícím vozem po jižním výběžku Aljašky. Zítra čekáme příjezd kamarádů z Čech, abychom na treku strávili poslední měsíc prázdnin v těchto zaslíbených končinách. Komáří sezóna pomalu končí, listí na stromech začíná zlátnout, lososi táhnou peřejí. Tušíme, že srpen by mohl být přesně ten správný měsíc pro naše plány. Zvlášť jestli nám naši kamarádi přivezou z Čech novou zásilku čistého oblečení, českého chleba a moravské slivovice. V půjčovně aut na nás navíc čeká úplně nový 15-ti místný VAN, který nám od zítřka bude sloužit jako domov, doprovodné vozidlo, skladiště nepotřebnějších věcí (kytary, rybářské pruty, pivo) a především jako zdroj neutuchající radosti z pocitu naprosté volnosti a soběstačnosti. Bez možnosti odvézt se po vlastní ose na ta nejzapadlejší místa, na výchozí body všech treků, si to v těchto končinách, kde se vzdálenosti mezi nejbližšími vesnicemi na mapách lépe měří krejčovským metrem než milimetrovým pravítkem, nedokážeme představit.

Přesto tento týden čekání na kamarády, věnovaný z nouze autostopu, byl také nezapomenutelný a z hlediska poznání místních lidí nenahraditelný. Pojďme se tedy ještě na chvíli vrátit „On the road...“

Autostop na Aljašce funguje bezvadně. Díky velkým vzdálenostem, velkým autům a velkým srdcím místních lidí vás tady nikdo nenechá ve štychu. Auta ale někdy jezdí s frekvencí jedno za hodinu, takže klasická věta stopaře: „Ještě pět aut a jdu po svých...“, tady nabývá jiného významu. Většina těch, kteří vám zastaví, pro vás udělají maximum. „Potřebujete o dvě vesnice dál? Já sice bydlím hned v té následující (50 mil), ale hodím vás až do té vaší (dalších 50 mil) ...“

Necháváme se vyložit na malém parkovišti u zálivu Turnagain Arm. Z původního záměru pozorování velryb upouštíme, je totiž odliv, což znamená, že moře couvlo o několik desítek metrů a ze zálivu, kudy normálně proplovají na své pouti jedni z největších živočichů planety, se stává bahnitá mělká laguna. Aljašské pobřeží totiž patří

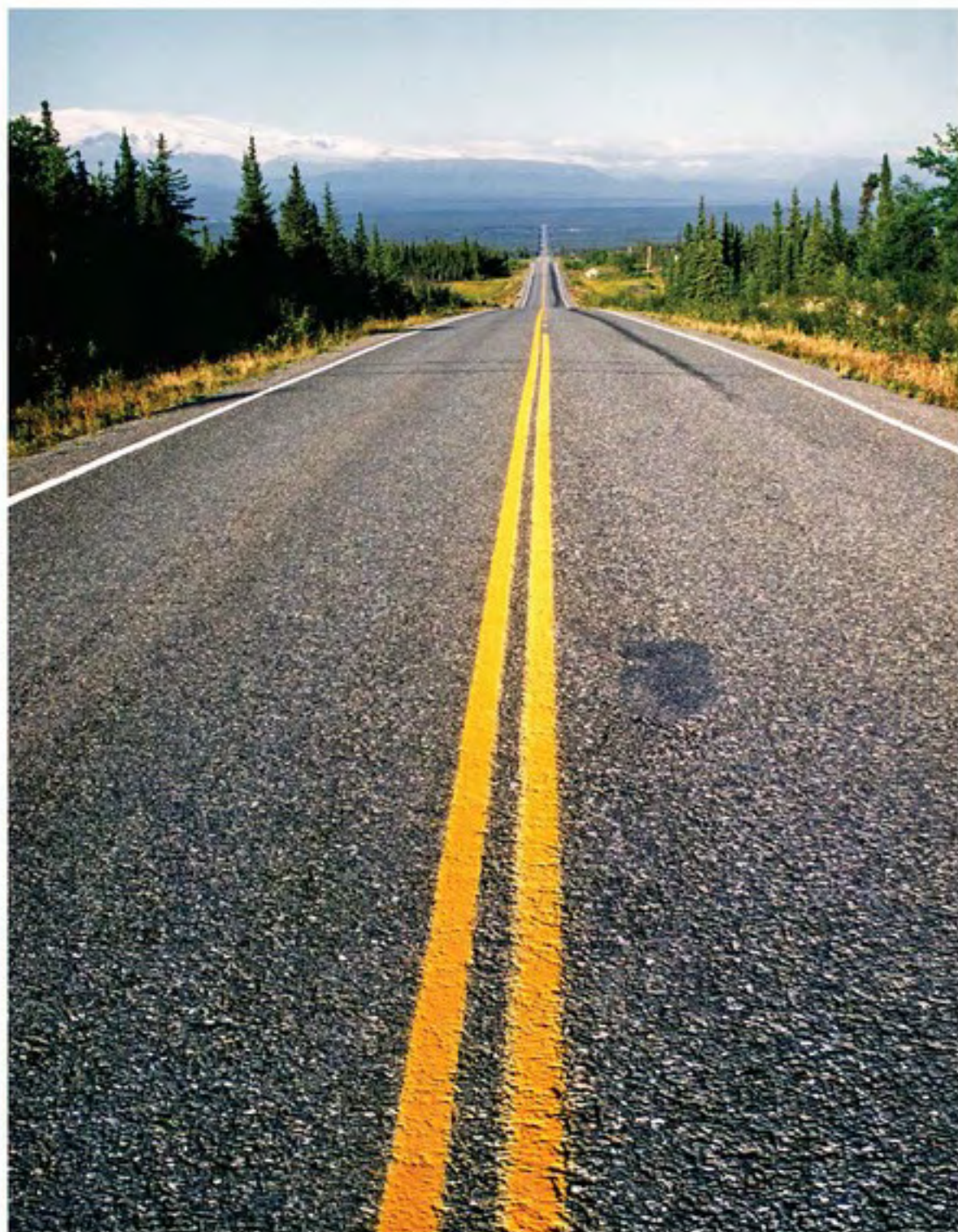

PTX MEMBRANE – Na materiálu je nalaminovaná neporézní membrána. Materiál je vysoce prodyšný a voděodolný. Svoji malou váhou dodává tento materiál výrobkům dostatečnou lehkost. Prodyšnost materiálu [breathability] činí 5 m²Pa/W a nepromokavost až 10 000 mm vodního sloupce [water column].

ALPINE PRO
SPORTSWEAR & EQUIPMENT

í ý ě ž á í ě í ý

...když se vzdálenosti na mapách měří krejčovským metrem

Kavárna v Chitině

k místům s vůbec největším přílivem a odlivem na světě. Rybáři zde mají přesné tabulky a kalendáře, kdy, kde a v kolik hodin začne pobřeží couvat. Stojíme tedy znovu u krajnice, potřebujeme dovézt k východnímu bodu na Resurrection a Devils Pass Trail. Mávat ani nemusíme, stejně jediné auto, které nás míjí, jede v protisměru do Anchorage. Jenže to náhle zastavuje asi 50 metrů od nás, troubí a na jeho střechu vylézá urostlý černoš a mává na nás signální oranžovou vlajkou, kterou používají silničáři k označení práce na silnici. Děláme, že nevidíme a neslyšíme, nějak se nám to nezdá, jenže trubení nepřestává, žádné auto v našem směru nejede a tak se s divným pocitem rozhodujeme zjistit, co se děje. Nechce se nikomu, situace vypadá podezřelá a zvláštní osádka malého čtyřmístného pickupu (černoš, Mexičan a běloška) nám ostrým tónem velí k nástupu dovnitř. Máme pocit, že když odmítneme, bude to náš poslední okamžik. A tak bágly putují obloukem na korbou, my tři na zadní dvojsedačku, vyrážíme, z rádia řve mexická hudba, běloška nám automaticky podává cigára, my - nekuřáci - si netroufáme nezapálit a černoš otáčí auto v našem požadovaném směru a ptá se, kam to bude. Říkáme náš cíl, oni že „no problem“ a už s námi vyrážejí na pro ně třístamílovou zajižďku. Na čelní desce se povalují nevystřelené náboje ráže „grizzly a větší...“ ani nedutáme. Vykonáváme všechny povely, které nám tato podezřelá posádka nakáže, takže: kouříme jednu za druhou, vyprávíme o zemi s názvem Czech Republic kdesi v srdci Evropy, což musíme stejně ještě upřesnit jako místo někde mezi Německem a Afrikou. Připadáme si jako v akčním dobrodružném snu, po kterém se člověk probudí zpoceny, ale šťastný. Kromě neohlášené zajižďky mimo silnici do hloubi lesa, kdy se v nás krve nedořežalo, vystupujeme za dvě hodiny tam, kam jsme chtěli dojet. Zajižďka do lesa měla, jak se později ukázalo, úplně prozaický důvod. Ten černoš byl místní ranger a jel se kouknout, jestli už v potoce táhnou lososi.

O co neuvěřitelnější je však další stop. Po návratu z treku nás vozí chlapík, který se jen tak sám potuluje Aljaškou, mění kvůli nám své plány, každý den sice říká, že už hned zítra musí domů do Losího průsmyku, ale přesto nás každé ráno znovu naloží a s neskrývanou radostí odveze o kus dál. Poznáváme tak společně celý poloostrov, jezdíme společně na nákupy i do prádelen a chytáme na moři lososy. Po několika dnech se téměř násilím musíme odloučit, protože začínáme trochu pocíťovat ztracenou svobodu autostopu, i když nebýt pohostinství našeho dočasného průvodce, asi bychom z Kenai viděli a zažili jen minimum. Se zvednutým palcem jen tak ze zvyku mávneme na první auto, které projíždí kolem. A už se vezeme na korbě chladičích nákladáčků, společnost nám dělají mražení lososi a stále nemůžeme uvěřit, že prostopovat během několika dnů přes 2000 kilometrů není na Aljašce vůbec žádný problém...

Za dva dny prořizne oblohu nad pohorím u Anchorage Boeing společnosti Delta.

„Ty rozměry všeho jsou úchvatný. V Evropě jedeš a během sta kilometrů jsou lesy, pole, louky, města. Na Aljašce třeba vjedeš do lesa a po stovce mil jsi pořád ještě v něm. Všechno je tam obrovský. A vidět ty velké ledovce, jak spadají přímo do oceánu...“

Oleg Čajko - cestovatel

Přistane na mezinárodním letišti obklopeném jezerem, mořem a jehličnatým lesem, z něho vystoupí sedm našich kamarádů a my – teď už ostřílení aljašští harcovníci – je se shovívavým úsměvem přesvědčujeme, že obrovský los, který stojí na silnici mezi letištem a hostelem, není v této zemi nic neobvyklého. Následující den už se v autorádiu v čerstvě půjčené dodávce pro patnáct lidí střídá U2, Metallica a Jarek Nohavica a řítíme se (občas i o dost rychleji, než je povolená rychlost) po George Parks Highway vsříc našemu největšímu dobrodružství v divočině.

Smrt uprostřed divočiny

Když se na jaře roku 1992 vydal mladý muž z dobře situované americké rodiny jménem Christopher Johnson McCandless do odlehle části Aljašky, aby zde v osamocení uprostřed divočiny hledal dle záznamů ve svém deníku smysl své existence a celého světa, jiný, než jaký mu poskytovala konzumní americká společnost, netušil, že se stane slavným. Bohužel se tak stalo proti jeho vůli za tragických okolností. Po pěti měsících byl nalezen lovci karibu jen několik dní poté, co zemřel na následky podvýživy a chronické otravy pro něj neznámou rostlinou podobnou našim bramborám. V té době mu bylo 24 let.

Jeho tragický osud se stal o několik let později světovým bestsellerem díky knize Jona Krakauera, ve které je popsán příběh Alexandra Supertrampa, jak sám sebe Chris nazýval. Chrisova osudná stezka Stampede se tak stala kultovním místem mnoha mladých dobrodruhů, přesto jen málokdo se na tato místa vydává a z této skupiny odvážlivců potom pouze nepatrná část bývá úspěšná. Důvodem je odlehlost místa a fyzická náročnost takového „výletu“. Na jeho konci čeká cestovatele velké překvapení - starý autobus, poslední Chrisovo útočiště. Vysvětlení toho, kde se vzal uprostřed divočiny, popisují následující věty: V šedesátých letech 20. století se americká federální vláda rozhodla, že v části jednoho národního parku začne těžit železnou rudu. Vyčlenila proto část území o rozměrech přibližně 10krát 30 mil z plochy národního parku a vybuodovala zde náznak cesty, ke které byly přistaveny 3 staré městské autobusy z Fairbanku, jež měly sloužit jako provizorní ubytovny pro dělníky. Ze záměru však sešlo, dva z autobusů byly odtaženy zpět a stezka pomalu začala zarůstat. Jako němý svědek neúspěšné lidské snahy o kolonizaci zde zůstal poslední autobus, který byl tak daleko, že již úředníkům nestál za odtažení. Dnes slou-

ží jako přístřeší několika lovcům nebo dobrodruhům, kteří sem každoročně zavítají, a zároveň jako vzpomínka na poslední dny života Alexandra Supertrampa. Členové naší výpravy četli knihu s osudem Chrise McCandlese všichni a je možné bez nadsázky říci, že u mnohých z nás to byl hlavní motiv cesty na Aljašku.

Pamětní deska umístěná J. Krakauerem a Christophovými rodiči uvnitř autobusu na stezce Stampede

Starý, rozbitý, nicméně vesele barevný autobus. Chrisova poslední útočiště.

Důležité je jistě doplnění, že v době našeho aljašského putování ještě nebyl natočen úspěšný film *Into the wild* (Útěk do divočiny), který byl loni zfilmován právě na motivy Chrisova příběhu. Díky němu už dnes stezka Stampede jistě nebude tou tajemnou, neprůstupnou a nebezpečnou částí aljašské divočiny.

Z výchozího bodu, do kterého zajíždíme autem, trvá cesta až ke starému autobusu průměrně 3 dny. Cestou nás však ještě čekají nejrozdílnější nástrahy aljašské přírody. Stezka je ze začátku zřetelná a chvílemi máme pocit, že se procházíme po Šumavě. Z něho nás ovšem záhy vyvádějí otisky medvědích tlap a hromádky plné semínek z bobulí, ze kterých se ještě kouří. Při prvním takovém setkání se sto-

pami vládce místních hvozdů se naše výprava, doposud bezstarostně rozložená do několika skupinek, řadí do pevné formace. Uvádíme do stavu pohotovosti veškeré naše zbraně sestávající z pepřových sprejů a rolniček na akustické plašení.

Následné setkání s mohutným grizzlym, který se nás naštěstí bojí snad víc než my jeho, probíhá na uctivou vzdálenost. Další překážkou na cestě je voda. Zpočátku jen ve formě ledových potoků, později se nám však staví do cesty dvě řeky. Řeky, které se staly osudnými právě pro tragický příběh Chrise. Ukazuje se ale, že strach v případě té první měl velké oči a vody je maximálně do metru. Následuje několik kilometrů pohodové cesty po náhorní plošině porostlé tundrovou vegetací, když se z dálky začne ozývat temné hučení. Je to veletok řeky Teklanika s místy až kilometr širokým řečištěm, ve kterém je více ramen širokých několik desítek metrů se světle šedou neprůhlednou vodou o teplotě 7 °C, zbarvenou jílovými částicemi z ledovců. Stojíme na břehu, sledujeme mlčky vodu valící se z ledovců dolů do údolí. Naše pohledy se začínají potkávat a celkem přesně vyjadřují, co se nám všem v tu chvíli honí hlavou.

Tak tady byl ten konec Chrise a možná teď i našeho putování! „Snad tady neskončíme, to nemůže být pravda!“ Je přece nízký stav vody, naši nemnozí předchůdci se také přes řeku museli dostat. Opatrný optimismus nahrazuje beznadějí a začínáme velmi zvolna hledat pravděpodobný brod. Vybíráme místo, kde jsou koryto řeky i jednotlivá ramena nejširší a tedy teoreticky s nejmenší hloubkou. Postupně se střídavě přes vodu a suché štěrkové náplavy dostáváme až k hlavnímu toku, za nímž je již kýžený

Jakmile člověk s patnáctikilovým batohem ztratí kontakt se dnem, stane se kusem dřeva hozeným do divoké vody Teklaniky

„Avšak tak slabý jako nikdy za celý život. Smrt se vynořuje jako skutečné nebezpečí. Příliš slabá na vydání se na cestu; doslova uvězněn v divočině. - Žádná zvěř.“

Christopher McCandless
zápis v deníku po 100 dnech v divočině